

Sygn. akt I ACa 588/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Bogdan Wysocki
Sędziowie:	SA Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga /spr./ SA Roman Stachowiak
Protokolant:	st.sekr.sąd. Sylwia Stefańska

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2013 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **spółki jawnej T. S., M. M. (1) z siedzibą w P.**

przeciwko **Ł. J. i K. J.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego Ł. J.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 29 listopada 2012 r., sygn. akt IX GC 755/12

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanego Ł. J. na rzecz powoda 2700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

/-/ M. Mazurkiewicz-Talaga /-/ B. Wysocki /-/ R. Stachowiak

Sygn. akt I ACa 588/13

UZASADNIENIA

Pozwem z dnia 10 lutego 2012 r. powód wniósł o zasądzenie nakazem zapłaty w stępowaniu upominawczym, że pozwani K. J. oraz Ł. J. winni płacić solidarnie na rzecz powoda kwotę 133.614 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot: od kwoty 5.767 zł od dnia 2 grudnia 2008 r. do dnia zapłaty, od kwoty 25.223,50 zł od dnia 31 grudnia 2008 r. do dnia zapłaty, i kwoty 17.494,80 zł od dnia 3 marca 2009 r. do dnia zapłaty, 1 kwoty 9.991,80 zł od dnia 31 marca 2009 r. do dnia zapłaty, kwoty 22.997 zł od dnia 2 kwietnia 2009 r. do dnia zapłaty, kwoty 30.500 zł od dnia 1 sierpnia 2009 r. do dnia zapłaty, kwoty 17.080 zł od dnia 31 października 2009 r. do dnia zapłaty, kwoty 3.617 zł od dnia 10

grudnia 2011 r. do dnia zapłaty, kwoty 942,90 zł od dnia 10 lutego 2012 r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego w wysokości 3.600 zł kosztami opłaty skarbowej w wysokości 17 zł.

W dniu 30 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, orzekając zgodnie z żądaniem powództwa.

W dniu 21 maja 2012 r. pozwani złożyli sprzeciw i wnieśli o oddalenie powództwa w całości.

Wyrokiem z dnia 29 listopada 2012 r. Sąd Okręgowy zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 133.614 zł z ustawowymi odsetkami od kwot: 5.767,00 zł od dnia 2 grudnia 2008 roku do dnia zapłaty, 25.223,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 grudnia 2008 roku do dnia zapłaty, -17.494,80 zł od dnia 3 marca 2009 roku do dnia zapłaty, 9.991,80 zł od dnia 31 marca 2009 roku do dnia zapłaty, 22.997 zł od dnia 2 kwietnia 2009 roku do dnia zapłaty, 30.500 zł od dnia 1 sierpnia 2009 roku do dnia zapłaty, 17.080 zł od dnia 31 października 2009 roku do dnia zapłaty, 3.617 zł od dnia 10 grudnia 2011 roku do dnia zapłaty, 942,90 zł od dnia 10 lutego 2012 roku do dnia zapłaty oraz rozstrzygnął w przedmiocie kosztów postępowania.

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Powód prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) sp.j. T. S., M. M. (1) z siedzibą w P.. Wyrokiem zaocznym z dnia 29 czerwca 2011 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku Wydział IX Gospodarczy w sprawie o sygnaturze akt IX Gc 194/11 zasądził na rzecz powoda kwotę 129.054,10 zł wraz z ustawowymi odsetkami od poszczególnych dat i kwot oraz kosztami procesu. Wyrok ten stał się prawomocny w dniu 30 lipca 2011 r. W okresie powstania zobowiązań, które stały się podstawą wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku Wydział IX Gospodarczy pozwana ad 1 i pozwany ad 2 byli członkami Zarządu spółki (...) sp. z o. o.

Egzekucja z majątku spółki okazała się bezskuteczna. Koszty postępowania Egzekucyjnego wraz z kosztami zastępstwa w postępowaniu egzekucyjnym wyniosły 942,90 zł.

Powód wezwał dwukrotnie pozwaną ad 1 i pozwanego ad 2 jako członków Zarządu spółki (...) sp. z o. o. do zapłaty kwoty określonej w żądaniu pozwu. Mimo dwukrotnego wezwania pozwani nie zapłacili należności.

Przechodząc do rozważań prawnych Sąd Okręgowy uznał, że powództwo jest zasadne. Wskazał, że powód w toku procesu dochodził od pozwanych jako członków Zarządu zapłaty kwoty 133.614 zł wraz z ustawowymi odsetkami od poszczególnych kwot i dat z tytułu ich odpowiedzialności za zobowiązania spółki (...) sp. z o. o.

Podniósł, że art. 299 § 1 k.p.c. stanowi, że jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2011 r. wystarczającym środkiem dowodowym, za pomocą którego wierzyciel może wykazać bezskuteczność egzekucji z majątku spółki przysługującej mu wierzytelności jest postanowienie komornika o umorzeniu postępowania (art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c). Dokument ten stwierdza bowiem, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych, (sygn. IV CSK 335/10, LEX Nr 784972). Stwierdził, że w niniejszej sprawie powód przedstawił takie postanowienie umarzające egzekucję z dnia 30 grudnia 2011 r. wydane przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu M. P.. Spełniona została zatem przesłanka solidarnej odpowiedzialności członków Zarządu spółki (...) sp. z o. o. Nie było koniecznym przeprowadzenie postępowania dowodowego w szerszym zakresie co do kwestii bezskuteczności egzekucji albowiem strona pozwana nie wdała się w spór co do tej przesłanki, w szczególności nie podniosła konkretnych twierdzeń.

Sąd Okręgowy podniósł, że art. 299 § 2 k.s.h. z kolei stanowi, że członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaze, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody.

Sąd Okręgowy podkreślił, że specyfika tego rodzaju odpowiedzialności odszkodowawczej przejawia się w tym, że wierzyciel, który nie wyegzekwował swojej wierzytelności od spółki, nie musi na zasadach ogólnych dowodzić wysokości doznanej szkody. Wystarczające będzie przedłożenie tytułu egzekucyjnego stwierdzającego istnienie zobowiązania spółki (por. uchwała Sądu Najwyższego z 15 czerwca 1999 r., III CZP 10/99, OSNC 1999 nr 12, poz. 203). W myśl art. 777 § 1 pkt 1 k.p.c. tytułem egzekucyjnym jest m. in. prawomocne orzeczenie. Takim orzeczeniem jest wyrok zaoczny Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 29 czerwca 2011 r., który stał się prawomocny z dniem 30 lipca 2011 r. Bezzasadny jest zatem zarzut pozwanych, że powód nie wykazał zaistnienia szkody, ponieważ to na nich spoczywał ciężar udowodnienia, że taka szkoda nie zaistniała. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2008 r. odpowiedzialność członka zarządu ma charakter odszkodowawczy. Konsekwencją tej koncepcji jest to, że szkodę wyrządzoną wierzycielowi stanowi nie tylko należność główna przysługująca od samej spółki, ale także odsetki także odsetki od tej należności głównej. Powód mógł więc wezwać pozwanych do zapłaty odszkodowania w tak ustalonej wysokości. W razie braku dobrowolnego spełnienia roszczenia przez pozwanych powodowi przysługują odsetki od wartości szkody ustalonej w sposób powyżej wskazany.

Sąd Okręgowy wskazał, że możliwość obrony pozwanych jako członków Zarządu spółki (...) sp. z o. o. w , procesie ograniczała się zatem w niniejszej sprawie do wykazania jednej z wymienionych w art. 299 § 2 k.s.h. przesłanek egzoneracyjnych - braku winy w niezgłoszeniu wniosku o ogłoszenie upadłości pozwanych lub że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania upadłościowego wierzyciel nie poniósł szkody. Sąd pierwszej instancji uznał, że poza gołosłownym twierdzeniem, że brak było podstaw do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki, pozwani nie wykazali tej okoliczności w żaden sposób.

W szczególności nie przedstawili dokumentów wskazujących na dobry wynik finansowy spółki w okresie, gdy roszczenia powoda stały się wymagalne. Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie, zdaniem Sądu Okręgowego, są przy tym okoliczności podnoszone przez pozwanych, dotyczące niezasadności wyroku zaocznego z dnia 29 czerwca 2011 r. Sądu Okręgowego w Gdańsku Wydział IX Gospodarczy w sprawie o sygnaturze akt IX Gc 194/11. Stosownie bowiem do treści art. 365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko obrony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. W tym miejscu Sąd Okręgowy przywołał pogląd Sądu Najwyższego: „Związanie stron prawomocnym orzeczeniem wyrażone w art. 365 § 1 k.p.c. zawiera w sobie zakaz ponownego prowadzenia sporu co do okoliczności faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia zakończonego sporu sądowego. Inaczej ujmując, nie jest dopuszczalne w świetle art. 365 § 1 k.p.c. odmienne ustalenie zaistnienia, przebiegu i oceny istotnych dla danego stosunku prawnego zdarzeń faktycznych w kolejnych procesach sądowych między tymi samymi stronami, chociażby przedmiot tych spraw się różnił (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2011 r., sygn. I PK 225/10, LEX nr 896456).

Nie ulega wątpliwości, że jednym z możliwych sposobów obrony pozwanych jest podniesienie zarzutu spełnienia świadczenia. Pozwani wskazali, że dokonali spłaty części zadłużenia spółki na konto jednego ze współników. Nie określili jednak ani, kiedy miała owa częściowa spłata mieć miejsce - w szczególności czy przed, czy po wydaniu wyroku zaocznego z dnia 29 czerwca 2011 r. Sądu Okręgowego w Gdańsku Wydział IX Gospodarczy w sprawie o sygnaturze akt IX GC 194/11, ani na czyje konto miałyby wpłynąć ta suma. Pozwani nie przedstawili również dowodu dokonania przelewu takiej kwoty na jakikolwiek rachunek bankowy, mimo że Sąd na rozprawie w dniu 29 listopada 2012 roku zwrócił się do obecnej na rozprawie pozwanej ad 1 o przedłożenie potwierdzenia przelewu. Pismem z dnia 27 września 2012 r. pełnomocnik powoda podał, że dokonana wpłata w wysokości 70.000 zł została uwzględniona przez strona powodową formułując roszczenie w niniejszej sprawie. W związku z tym zarzut ten jako gołosłowny, nie zasługiwał na uwzględnienie.

O odsetkach Sąd Okręgowy rozstrzygnął na podstawie art. 481 k.c.

O kosztach postępowania rozstrzygnął na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Wyrok Sądu Okręgowego został zaskarżony w całości apelacją pozwanego Ł. J..

Skarżący podniósł zarzuty naruszenia:

- art. 233. 232 k.p.c. w zw. z 227 k.p.c. polegającą na naruszeniu przez Sąd Okręgowy zasady swobodnej oceny dowodów, a także zaniechaniu zebrania materiału dowodnego istotnego dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, w szczególności opinii z zakresu księgowości, która wskazywałyby, czy w chwili zaciągnięcia zobowiązania przez spółkę z o.o. (...) jej sytuacja majątkowa wymagała zgłoszenia upadłości i kto w tym zakresie ponosi ewentualną odpowiedzialność - co w konsekwencji - wbrew zasadom dom doświadczenia życiowego - doprowadziło Sąd do błędnych i dowolnych wniosków, prowadzących do wydania skarżonego orzeczenia; przyjęcie przez Sąd spóźnionych wniosków dowodowych powoda, który winien je wskazać już i tylko w pozwie.

W konsekwencji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez oddalenie powództwa, ewentualnie wnoszę o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego za instancję odwoławczą.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługiwała na uwzględnienie. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i na ich podstawie wywiódł trafne wnioski, które Sąd Apelacyjny na podstawie art. 382kpc przyjmuje jako własne.

Podniesione w apelacji zarzuty naruszenia prawa procesowego w świetle ustaleń sądu I instancji ocenić należało jako nieuzasadnione.

Wbrew zarzutom sformułowanym w apelacji brak jest podstaw do uznania, że Sąd Okręgowy nie dokonał wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego. Nieuzasadniony jest zarzut dotyczący naruszenia art. 233 k.p.c. Zwrócić przy tym trzeba uwagę, że skuteczne podniesienie tego zarzutu nie może polegać na przedstawieniu własnej oceny dowodów i subiektywnej wykładni treści dokumentów, z których przeprowadzono dowody. Aby można mówić o naruszeniu art. 233 § 1 k.p.c. należy wykazać, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjęta przez Sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i o ich odmiennej ocenie niż ocena dokonana przez Sąd.

Zasada swobodnej oceny dowodów określona tym przepisem wyraża się w jej ocenie według własnego przekonania Sądu, opartego na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego. Jej istotną cechą jest bezstronność, brak arbitralności i dowolności, przestrzeganie zasad logicznego rozumowania i zasad doświadczenia życiowego w wyciąganiu wniosków.

Wszechstronne rozważenie zebranego materiału oznacza natomiast uwzględnienie wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu oraz wszystkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych środków dowodowych, a mających znaczenie dla ich mocy dowodowej i wiarygodności.

Wszystkim wskazanym wyżej kryteriom odpowiada - zdaniem Sądu Apelacyjnego - ocena dokonana przez Sąd I instancji. Ocena dowodów zaoferowanych i przeprowadzonych przez sąd I instancji dokonana została w sposób obiektywny, rzetelny i wszechstronny. Wszystkie przeprowadzone dowody zostały przez Sąd Okręgowy przywołane i omówione. Nie można też zarzucić, by Sąd I instancji na tle przeprowadzonych dowodów budował wnioski, które z nich nie wynikają. Nie sposób, więc podzielić zarzutu naruszenia powyższego przepisu w sposób zarzucany przez stronę pozwaną.

Za chybiony należało też uznać zarzut, że sąd I instancji zaniechał przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego z dziedziny księgowości, celem ustalenia czy istniały przesłanki do ogłoszenia upadłości spółki, dlatego że pozwani ani w sprzeciwie od wydanego nakazu zapłaty, ani w toku dalszego postępowania przed sądem nie zgłosili żadnej inicjatywy dowodowej w tym kierunku i nie powoływali się za zaistnienie jakiegokolwiek z przesłanek egzoneracyjnych

wynikających z art.299 ksh. W tej sytuacji zarzut, że sąd winien z urzędu prowadzić postępowanie w tym kierunku jest całkowicie bezpodstawny. Obrona pozwanych ograniczyła się do kwestionowania podstaw wydania wyroku przez Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie IX Gc 194/11, na podstawie którego powodowa spółka wszczęła egzekucję, która okazała się bezskuteczna.

Nietrafny okazał się również zarzut naruszenia zasad prekluzji dowodowej, albowiem dopiero w sprzeciwie do nakazu zapłaty pozwaniu podnieśli zarzut celowego ograniczenia wniosku dowodowego przez powodową spółkę. Zatem dopiero w tej dacie powstała konieczność wykazania okoliczności prowadzenia przez komornika szeroko zakrojonego postępowania egzekucyjnego oraz dużej ilości postępowań egzekucyjnych prowadzonych wobec Spółki (...), które okazały się bezskuteczne. Ponadto pozwani w żaden sposób nie podjęli nawet próby wykazania, że w czasie gdy prowadzone były postępowania egzekucyjne spółka dysponowała majątkiem pozwalającym na zaspokojenie długów. Pozwani nie wykazali nawet swoich twierdzeń o częściowej spłacie długu, gdyż nie dysponowali w tym zakresie stosownymi dokumentami. Na marginesie tylko dodać wypada, że pozwani nie wskazali w trybie art. 162kpc na ewentualne uchybienia przepisom postępowania, co skutkowało musiałoby uznaniem, że utracili możliwość podnoszenia tych zarzutów w postępowaniu apelacyjnym.

Z powyższych względów apelację pozwanego jako pozbawioną uzasadnionych podstaw, w myśl art. 385kpc należało oddalić.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3kpc.

SSA R. Stachowiak SSA B. Wysocki SSA M. Mazurkiewicz-Talaga